

100 éve született Németh Emil (1922-1981)

Emil Németh (1922-1981) was born 100 years ago

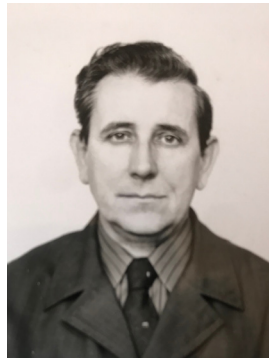
Édesapám, Németh Emil 1922. november 28-án született a Sopron-megyei Ivánban iparos családból, szülei negyedik gyermekeként. Az akkori szokásoknak megfelelően, őt is, mint legkisebb gyermeket, taníttatták. Elemi iskoláit a faluban végezte, de tíz évesen egy szívbetege miatt következtében évvésztés lett. Így már túlkorosnak számítva jelentkezett a soproni Széchenyi István Állami Gimnáziumba, reál tagozatra.

Bejáró volt, hiszen abban az időben jó vasúti közlekedés volt Sopron felé. Sajnos, ez már megszűnt, de az egykori vasútállomás maradványait még láthattuk, mikor unokánknak bemutattuk ezt a vidéket. Sopron számára sokat jelentett, hiszen ide kötötte a fiatalsága, nemcsak a gimnázium, hanem az egyetemi tanulmányok is. Az érettségi után a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Kohómérnöki Karára nyert felvételt, ahol 1948-ban szerezte meg az oklevelét. A kötelező szakmai gyakorlat során a timföldgyártási üzem is szóba került, mint leendő munkahely, de mégis a diósgyőri vaskohászat „győzött”, pedig ezért el kellett költözni a szeretett Dunántúlról... Szüleim 1948. karácsonyán kötöttek házasságot és nagy elhatározással az ország másik végébe költöztek. Édesanyám is bejáró diák volt, a Soproni Tanítóképzőben a közeli Petőházáról; ő a Diósgyőr-vasgyár egyik általános iskolájában kapott munkát. Úgy emlékszem, nagyon nehezen szokták meg a miskolci életet, a közlekedés pedig nagyon nehézkes volt, de a nagyobb baj a szigorú határsáv életbe léptetése volt.

Iskolai éveitől kezdve Édesapám szeretett festetni, elsősorban akvarell technikával, de néha olajjal is, elsősorban tájképeket. Sopronról több képet is készített, amit a család szeretettel őriz. Ez a vonzalom később is megmaradt, de már kevesebb idő jutott rá. Érdeklődve figyelt minket, engem és öcsémet, van-e hajlamunk a rajzoláshoz, festéshez. Csalatkozni kellett, de a dédunokai generációban valami megmozdult, egyik lány unokánk szépen és örömmel festget...

Németh Emil festménye: A soproni Keckse-templom

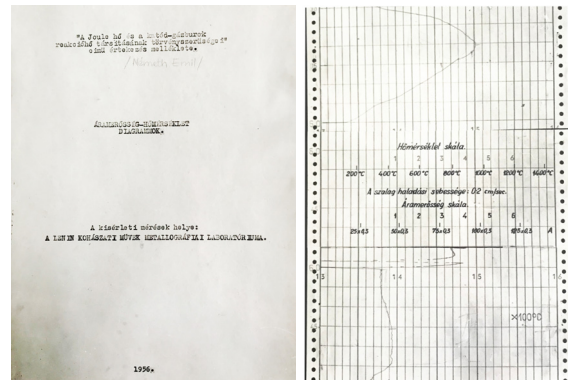

Németh Emil (1922-1981)

1948-tól a diósgyőri nagykovácsműhelyben volt kezdő mérnök, ahol sikeresen oldotta meg a vasúti kerékbroncsok elektromos fűtésű harangkemencében történő hőkezelését. Itt rövidesen a gyáregység vezetőjének nevezték ki. Nagyon szerette a villamosságtant, ill. mindent, ami ezzel összefüggött.

1952-ben került áthelyezéssel a gyár Metallográfiai Osztályára. Itt elsősorban kutatással, kísérletezéssel foglalkozott, pl. az acélok olvadt sókban történő gyors hevítését tanulmányozta. Négy év munka után kandidátusi értekezést nyújtott be az elektrolízis hevítés törvényszerűségeinek feltárása témában.

(Pontos cím: „A Joule-hő és a katód gázburok reakcióhő társításának törvényszerűségei”). Az 1956-os forradalom kitörése előtt megkezdődött az eljárás, kijelölték a bírálót, az értekezés megvédésére azonban nem került sor, mivel bírálója a forradalom idején külföldre ment. Ő pedig később már nem kezdeményezte a védést...

Németh Emil disszertációjának kísérleti részének a címlapja és egy oldala: Hőfok-áramerősség diagram

1957-től a Metallográfiai Osztály vezetője lett, az Osztály munkáját egészen haláláig irányította. Az utolsó években egyben a főmetallurgus helyettese is volt. Vezetői tevékenységére jellemző volt, hogy az anyagvizsgálatot, mint eszközt tekintette valamilyen termelési, innovációs cél érdekében. Irányítása alatt számos mérő- és vizsgálóberendezéssel gyarapodott az anyagvizsgálat pl. dilatometer, automatikus Jominy-vizsgáló készülék. A hazai ipari gyakorlatban elsőként szerzett be és alkalmazott transzmissziós elektronmikroszkópot anyagszerkezeti vizsgálatokra. Kifejlesztette és a gyakorlatban megvalósította az acélok mágneses repedésvizsgálatát, valamint a termékek ultrahanggal történő ellenőrzését. Igazi műszakiként, állandóan kereste, kutatta az anyagok, acélok tulajdonságait. Példának említhető a börtartalmú acélok vizsgálata, biztonságos gyártásának kidolgozása, e téren is jelentős gyártmányfejlesztési munkát végzett.

Napi munkáján kívül sok időt fordított a szakirodalom tanulmányozására. Igyekezett a tudományos

eredményeket minél gyorsabban az ipar számára hasznossá tenni. Erről tanúskodik szakmai cikkeinek nagy száma. Ezzel kapcsolatban a családi emlékezet megőrizte azt az esetet, hogy amikor az óvó néni megkérdezte az óvodában a csoportomat, hogy mi édesapánk foglalkozása, egy négy éves büszkeségével vágtam rá: „írás, olvasás”...

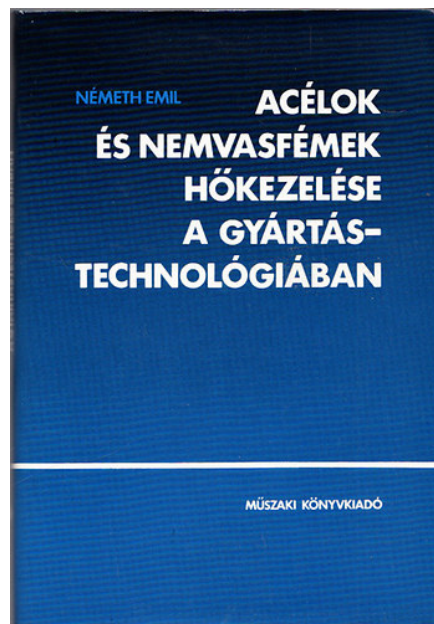
A felelősségteljes és lelkiismeretes gyári munkája mellett foglalkozott a fiatal kohász generációk szakmai képzésével is. Alapvetően nagyon szeretett tanítani. Oktatóként dolgozott a Miskolci Egyetem Fémtani Tanszékén, de szívesen vett részt középiskolások, szakmunkások oktatásában is. A tanszéken évekig előadója volt az „Anyagvizsgálat”, és a „Hőkezelés” című tárgyaknak. Több jegyzetet is írt az egyetemisták számára: 1961-ben „Acélok és öntöttvasak hőkezelése” című jegyzete jelent meg, illetve 1964-65-ben „Az acélok hőkezelő berendezései I. és II.” című jegyzet látott napvilágot, amelyet az akkor induló hőkezelő szakmérnöki szak hallgatói számára írt.

1960-ra sikerült felépítenünk a családi házunkat, ami nagy változást hozott mindannyiunk életében, hiszen a több éves társbérlet után tudtuk birtokba venni. Az egész család szeretett a kertben kertészkedni, de Édesapám leginkább a virágoskertet szerette, kedvenc virágai a fehér rózsza és piros tulipán voltak. Szeretett utazni, az élet nagy ajándékának tartotta, hogy a világ sok tájára eljutott hivatalos útjai során. De magánemberként Édesanyámmal is sokfelé tudtak elutazni, ilyenkor nagyon szívesen használta a német és olasz nyelvet. Az utazások során szenvedélyesen fényképezett. A filmeket az otthoni „laborban” hívtuk elő ketten, engem is megtanított az előhívás fortélyaira. Mikor az unokák is megérkeztek a családba, akkor

Németh Emil utazása során, Athénban, az Akropoliszról készített fényképe

rendszeresen filmen dokumentálta a fejlődésüket. Igazi diósgyőriként, drukolt a DVTK-nak, sokszor elmehettem vele a stadionba a focimeccsre.

Németh Emil Acélok és nemvasfémek hőkezelése a gyártástechnológiában c. könyvének könyvborítója

Igazán büszke volt és nagyon örült, amikor lehetősége nyílt egy „igazi” szakmai könyv írására. Rengeteget dolgozott vele, minél jobbat akart alkotni. Azonban fiatalon felőrölte gyógyíthatatlan betegsége, de szinte az utolsó percig dolgozott. „Az acélok és nemvasfémek hőkezelése a gyártástechnológiában” című könyvének lektorálása még halála előtt megtörtént. Még láthatta a könyv kötéstervét, amit a grafikussal a kórházi ágyán meg tudott beszélni, de kiadását (Műszaki Könyvkiadó Bp. 1981.) sajnos, már nem élte meg. 1981. május 30-án, életének 59. évében fejezte be földi életét.

Mindkét gyermeke a műszaki pályát választotta. Öcsém, Ákos gépészmérnök lett, magam pedig kohómérnökként a Miskolci Egyetem Kémiai Tanszékén dolgoztam. A sors érdekes története volt, hogy doktori munkám az acélok börtartalmának meghatározásához kapcsolódott. Így úgy érezhettem, hogy figyel munkámra odafentről is.

Dr. Kovácsné Dr. Németh Lívია